

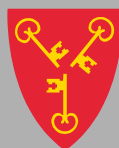

Kommunal planstrategi

2020-2023

Vedtatt:

Kommunestyret 4. februar 2021

Sør-Odal kommune

Forord

Planstrategien er en oversikt over hvilke planer vi må ha. Man kan si det er en «plan for planleggingen» slik at vi har gode planer for å drifte og utvikle lokalsamfunnet Sør-Odal slik vi ønsker. I en slik planstrategi må vi se planbehovet opp mot de utfordringer vi står overfor i framtida. Den mest overordnede planen er kommuneplanens samfunnsdel som gir de overordnede målsettingene for retningen vi skal styre kommunen. Den gir føringer for andre planer og styringsverktøy som skal til for å drifte og utvikle samfunnet Sør-Odal kommune.

En god strategi krever at vi vet hvor vi vil. Skal vi stake ut rett kurs for å komme dit vi vil, må vi vite hvor vi står. Planstrategien er derfor en god oversikt over status på ulike sektorer, og synliggjør utfordringer framover. Kjente utfordringer er at stadig flere innbyggere både unge og eldre, trenger omsorgstjenester, at kravene til god kvalitet på barn og unges utdanning og oppvekstsvilkår øker og at vi må jobbe mer for miljø og klima. Koronapandemien i 2020 har vist oss at det kan dukke opp uforutsette forhold som kan sette kommunesektoren på prøve.

Sør-Odal er en kommune med store muligheter for en positiv utvikling både i befolkning og næringsliv. Den viktigste ressursen er menneskene som bor i Sør-Odal. Kommunen er derfor en viktig tilrettelegger for at hverdagen for Sør-Odals innbyggere skal være så innholdsrik, trygg og enkel som mulig. Planene skal gi et godt grunnlag for de prioriteringer som skal gjøres for å produsere gode kommunale tjenester, ha en god samfunnsutvikling og myndighetsforvaltning og være en åpen demokratisk institusjon med god innbyggermedvirkning.

Knut Hvithammer

ordfører

Innholdsfortegnelse

Forord	2
1. Innledning	5
1.1 Kommunal planstrategi	5
1.2 Kommunale planer	5
Kommuneplanens samfunnsdel	5
Kommuneplanens arealdel	5
Temaplaner og kommunedelplaner	6
Strategier	6
1.3 Det kommunale plansystemet	7
Kommunen har gjennom kommuneplanens samfunnsdel vedtatt følgende plansystem:	7
2. Overordnede føringer som har betydning for Sør-Odal kommune	8
2.1 Kommunens oppgaver og roller	8
2.2 Nasjonale forventninger	9
2.3 Regional planstrategi	10
2.4 Lokale føringer	10
2.5 FNs bærekraftsmål	11
Politiske føringer for satsningsområder i planperioden	11
3.1 Befolknings- og samfunnsutvikling	11
Demografi	11
Inkludering	13
Verdiskaping og næringsutvikling	13
Beredskap	14
Infrastruktur og bredbånd	15
3.2 Oppvekst og levekår barn og unge	18
3.3 Helse og omsorg	22
3.4 Folkehelse	26
3.5 Kultur	30
3.6 Naturressurser	31
3.7 Miljø og klima	32
3.8 Organisasjonsutvikling	34
3.9 Kommuneøkonomi	38
4. Vurdering av kommuneplanen	39

Kommuneplanens samfunnsdel	39
Langsiktig arealstrategi	39
Kommuneplanens arealdel	42
Satsningsområder 2020-2023	43
Prioriterte planer for Sør-Odal kommune	44
.....	46

1. Innledning

1.1 Kommunal planstrategi

Kommunestyret skal minst én gang hver valgperiode, og senest ett år etter konstituering utarbeide og vedta en kommunal planstrategi.

Den kommunale planstrategien er ikke en plan, men et hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å avklare hvilke planoppgaver som skal prioriteres i valgperioden for å styre utviklingen i ønsket retning. Formålet med planstrategien er å drøfte kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, arealutvikling og den kommunale tjenesteytingen. Planstrategien skal sette fokus på de planoppgavene kommunen bør prioritere for å legge til rette for en positiv utvikling, herunder ta stilling til om kommuneplanen skal revideres helt eller delvis, og hvilke andre planer og strategier kommunen har behov for.

Planstrategien er retningsgivende for kommunens planlegging, men er ikke juridisk bindende. I tråd med plan- og bygningsloven skal forslag til vedtak av kommunal planstrategi gjøres offentlig kjent i minst 30 dager før kommunestyrets behandling. Det kan ikke fremmes innsigelser til den kommunale planstrategien.

1.2 Kommunale planer

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede strategidokument som viser kommunens satsningsområder, strategiske målsetninger og veivalg/strategier knyttet til målsetningene. Kommuneplanens samfunnsdel gir også føringer for kommuneplanens arealdel gjennom en langsiktig arealstrategi. Kommuneplanens samfunnsdel skal følges opp av et fireårig handlingsprogram. Dette handlingsprogrammet er knyttet opp mot kommunens økonomiplan med årsbudsjett og behandles hvert år.

Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel er et verktøy for å gjennomføre de strategier, mål og veivalg som er satt i samfunnsdelen gjennom disponering av arealer og naturressurser. Planen omfatter plankart, bestemmelser og planbeskrivelse. Kommuneplanens arealdel er juridisk bindende.

Temaplaner og kommunedelplaner

Temaplaner er planer som tar for seg ulike temaer, ofte på tvers av fagområder. Noen temaplaner utarbeides med status som kommunedelplaner. Kommunedelplaner behandles etter plan- og bygningslovens regelverk. Temaplaner og kommunedelplaner har ofte et fireårig eller lengre perspektiv. I de tematiske planene utformes det delmål og tiltak med bakgrunn i de strategiske målene i kommuneplanens samfunnsdel.

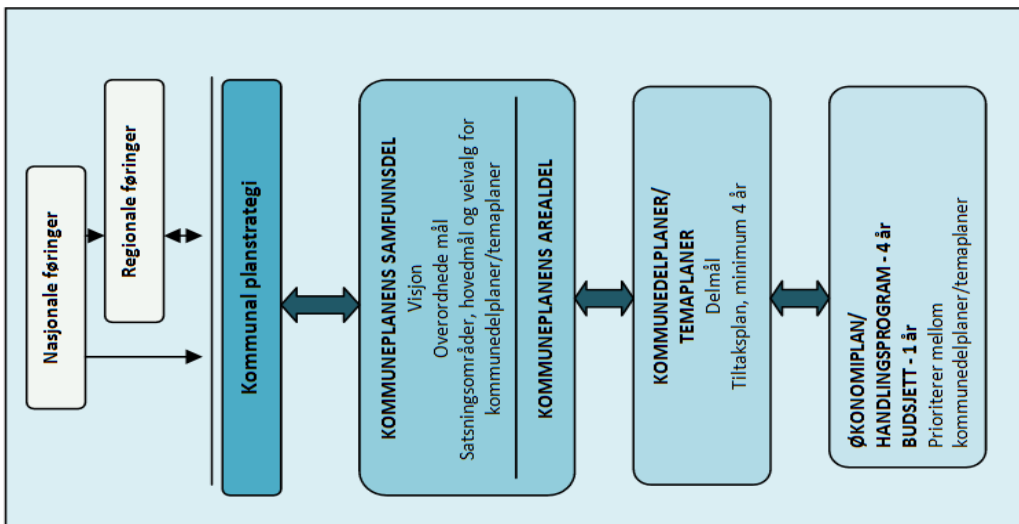
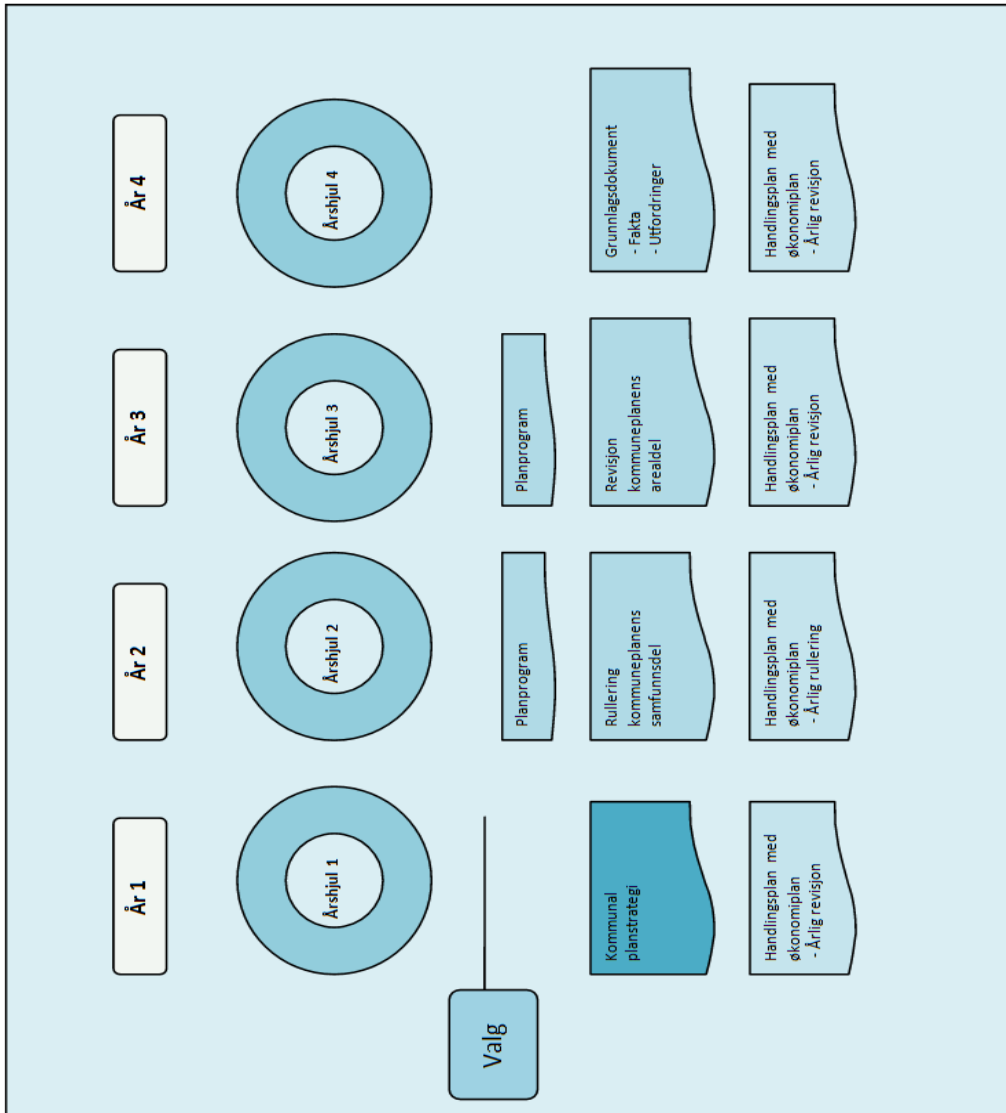
Strategier

Kommunal planlegging bør være behovsstyrt, og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig. En dreining av kommunens plansystem over fra store planer til mindre strategidokumenter er derfor en ønsket utvikling.

Det bør være et mål å utarbeide færre kommunedelplaner og store temaplaner, uten at det går på bekostning av innbyggernes mulighet generelt, og barn og unge spesielt, til å medvirke i planarbeidet.

1.3 Det kommunale plansystemet

Kommunen har gjennom kommuneplanens samfunnsdel vedtatt følgende plansystem:

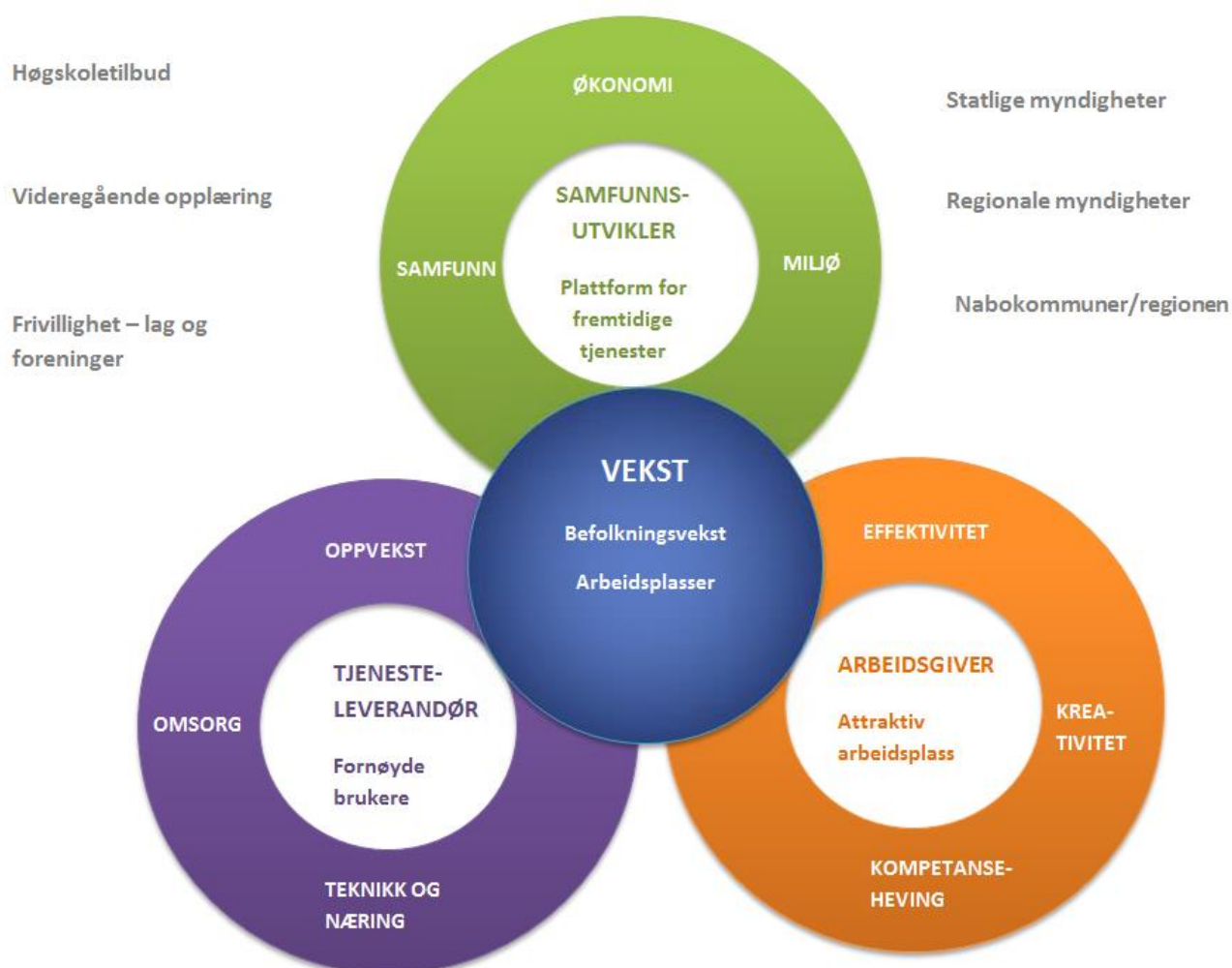

2. Overordnede føringer som har betydning for Sør-Odal kommune

2.1 Kommunens oppgaver og roller

Sør-Odal kommune er en politisk-demokratisk organisasjon og er ansvarlig for tjenesteproduksjonen ovenfor innbyggerne. Kommunen er videre et myndighetsutøvende organ i henhold til lover og forskrifter og skal være med på å utvikle lokalsamfunnet. Kommunen er også arbeidsgiver overfor sine ansatte medarbeidere.

Sør-Odal kommune må forholde seg til nasjonale- og regionale lovverk og føringer, og må samhandle med nabokommuner, organisasjoner og befolkning for å oppnå ønsket utvikling og vekst.

2.2 Nasjonale forventninger

Det utarbeides nasjonale forventningene til regional- og kommunal planlegging (plan- og bygningsloven § 6) hvert 4. år. Gjeldene forventninger for perioden 2019 -2023 ble vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019. Hensikten med å utarbeide nasjonale forventninger er å gjøre planleggingen mer målrettet og bidra til at viktige nasjonale interesser blir ivaretatt på regionalt- og kommunalt nivå. De nasjonale forventningene skal legges til grunn for det nye kommunestyrets arbeid med kommunale planstrategier og planer.

Regjeringen vektlegger:

- Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling
- Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet
- Bærekraftig areal- og transportutvikling
- Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve

Regjeringens forventninger til kommunene:

- FNs bærekraftsmål som grunnlag for regional og kommunal planlegging
- Tydelig retning for samfunnsutviklingen
- Effektive og kunnskapsbaserte planprosesser
- God gjennomføring av arealplaner på et oppdatert kunnskapsgrunnlag
- Økt bruk av digitale verktøy i planleggingen
- Vektlegge klimatilpasning og samfunnssikkerhet i all planlegging
- Stimulerer til grønn omstilling, innovasjon, vekst i nye arbeidsplasser og inkluderende arbeidsliv
- Tar hensyn til naturmangfold, friluftsområder, overordnet grønnstruktur, kulturhistoriske verdier, kulturmiljø og landskap i planlegging.
- Vurdere arealbruken i strandsonen langs sjøen og vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv.
- Legge til rette for vekst og utvikling i kompakte og klart avgrensede byområder gjennom regionale bolig-, areal- og transportplaner.
- Legge til rette for høy arealutnyttelse i byområder gjennom fortetting og transformasjon med kvalitet i omgivelsene, med vekt på arkitektur, byrom, grønnstruktur og miljøverdier.
- Legge til rette for sykling og gange i byer og tettsteder ved å planlegge for gange og sykling ut til friluftsområder.
- Legge til rette for kostnadseffektiv framføring av mobil- og bredbåndsdekning gjennom bruk av eksisterende fremføringsveier.
- Ha en aktiv og helhetlig areal og sentrumspolitikk med vekt på styrking av sentrumsområdene.
- Ta en ledende rolle i utvikling av sentrum og legge vekt på et langsiktig og forpliktende samarbeid med private aktører og innbyggere.
- Boligpolitikk og boligplanlegging er en integrert del av kommunes strategi for samfunns- og arealutvikling.
- Boligosiale hensyn i areal- og samfunnsplanlegging. Legge til rette for leie til eie løsninger, tilrettelegge boliger for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne.

- Planlegge for aktivt å motvirke og forebygge levekårsutfordringer og bidra til utjevning av sosiale forskjeller.
- Legge til grunn universell utforming i planlegging av omgivelser og bebyggelse.
- Vektlegge arkitektur og kvalitet i de bygde omgivelsene og planlegge med utgangspunkt i stedenes særpreg, kulturhistoriske elementer og landskapstrekk.
- Kunst og kultur ivaretas i den kommunal planleggingen.
- Sikre trygge og helsefremmende bo- og oppvekstmiljøer.
- Sikre viktige mineralforekomster i planer og avveie utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer ses i et regionalt perspektiv.

2.3 Regional planstrategi

Innlandet fylkeskommune har utarbeidet forslag til den regionale planstrategien for Innlandet fylkeskommune: «Innlandsstrategien 2020-2024».

Fylkeskommunen har plukket ut følgende satsningsområder for perioden:

- Innbyggere
- Innovasjon
- Inkludering
- Infrastruktur

Satsingsområdene skal danne et godt grunnlag for mer tverrfaglig samarbeid og helhetlig politikkutforming:

Innbyggere – Innovasjon – Inkludering – Infrastruktur

Derfor har både den tematiske inndelingen i kunnskapsgrunnlaget , og arbeidet med Innlandsstrategien, tverrfaglighet som utgangspunkt. Med denne oppbyggingen ønsker de å invitere til å se utfordringer og muligheter på tvers, på nye måter og åpne opp for bredere og mer inkluderende deltagelse.

Regional planstrategi fastsetter at det i planperioden 2020-24 skal utarbeides tre nye regionale planer for hhv. det inkluderende Innlandet, samfunnssikkerhet og for klima, energi og miljø. I dette arbeidet vil kommunene inviteres inn i dialog og samarbeid.

I tillegg må plan for vannregion Glomma 2016 – 2021 og Regional plan for de norske delene av vannregion Västerhavet 2016 – 2021 legges til grunn for videre planlegging sammen med andre overordnede planer.

2.4 Lokale føringer

Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 er kommunens overordnede strategidokument. Samfunnsdelen er vurdert, og videreføres i sin helhet i denne planperioden. Samfunnsdelen med mål og strategier gir føringer for kommunens øvrige planarbeid.

2.5 FNs bærekraftsmål

Kommunestyret har vedtatt at FNs bærekraftsmål legges til grunn ved utarbeidelse av planstrategien. Dette er i samsvar med signaler i de nasjonale forventningene

Bærekraftsmålene ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng og det blir viktig å finne en god balanse mellom mennesker, miljø og økonomi. De tre bærekraftsperspektivene henger godt sammen og er avhengig av hverandre.

Politiske føringer for satsningsområder i planperioden

Kommunestyret gir gjennom den kommunale planstrategien føringer for ønsket utvikling og satsningsområder i kommunestyreperioden. Kommunestyret har pekt på følgende områder som viktige prioriteringsområder i perioden:

- Vekst i befolkning og næringsliv
- Oppvekstvilkår barn og unge
- Folkehelse

FNs bærekraftsmål skal ligge til grunn i all planlegging i Sør-Odal kommune.

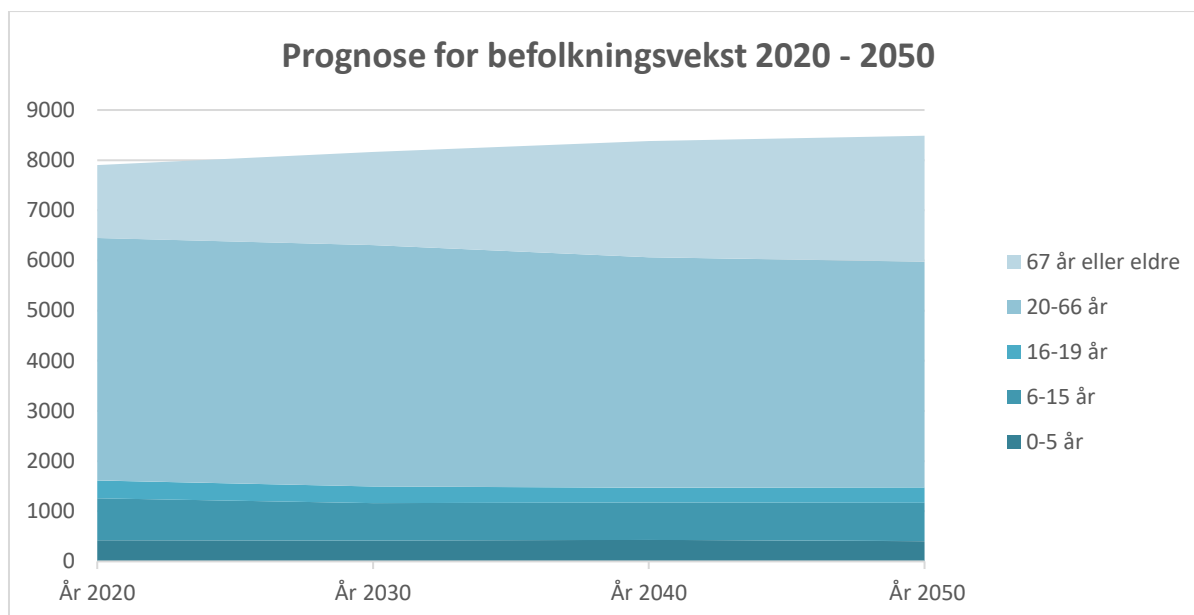
3.1 Befolknings- og samfunnsutvikling

Demografi

Sør-Odal kommune har en strategisk målsetning om å være en fremtidsrettet og attraktiv kommune i vekst. Vekst og utvikling er viktige faktorer for å fremme livskraftige lokalsamfunn.

Sør-Odal kommune hadde ved inngangen 3 kvartal 2019 – 7.954 innbyggere. Kommunen har de siste årene hatt en svak positiv befolkningsvekst.

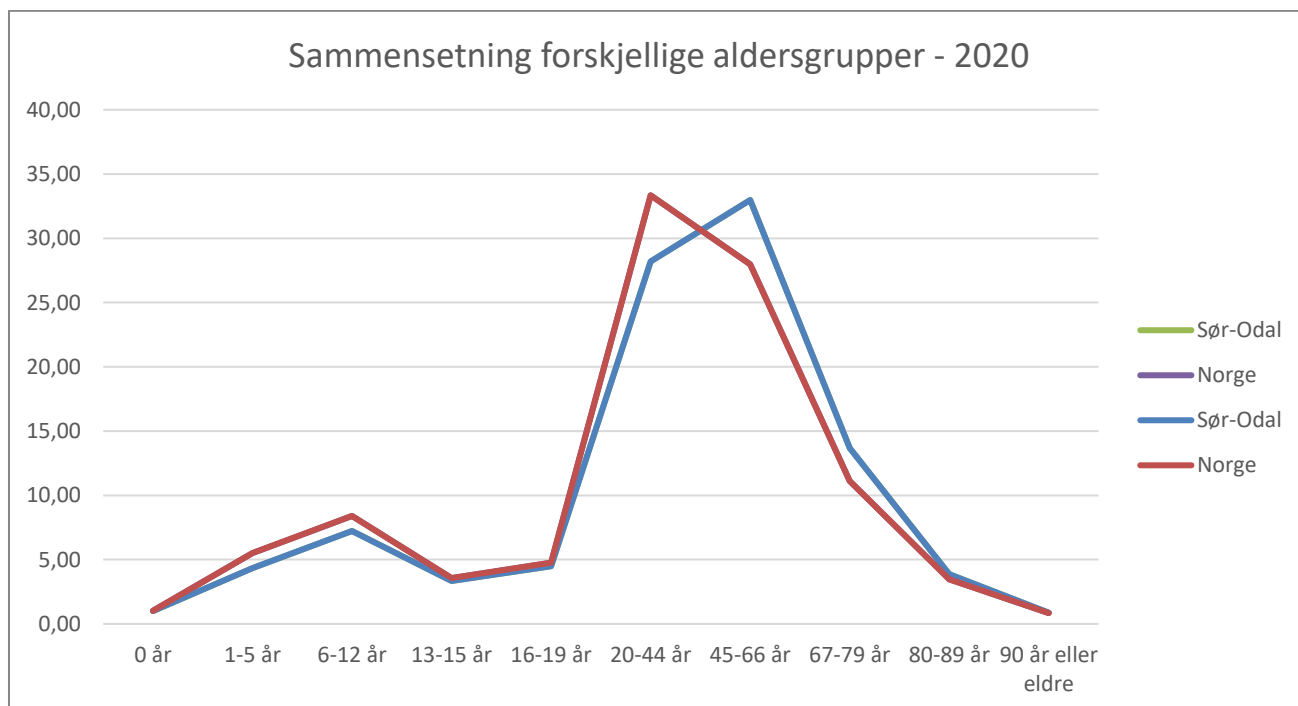
I henhold til SSB prognoser for befolkningsvekst vil denne trenden med svak befolkningsvekst fortsette frem mot 2050, men veksten forventes hovedsakelig å komme i aldergruppene over 67 år.

Tabell: SSBs befolkningsprognose (2020) ved middels nasjonal vekst (MMMM) fordelt på ulike aldersgrupper (kilde: SSB).

Befolknings sammensetningen i Sør-Odal skiller seg ellers fra landsgjennomsnittet gjennom:

Færre barn og unge og yngre voksne og flere voksne over 45 år og eldre

Tabell: Sammenlikning av prosentvis sammensetning av ulike aldersgrupper Sør-Odal og Norge 2020 (kilde: SSB).

Boligtilbudet i tillegg til arbeidsplasser vil være viktig for tilflytting. På dette området har kommunen en viktig tilretteleggerrolle.

Utvikling av gode bomiljøer prioriteres, og Husbankens virkemidler skal brukes aktivt. Fylkesmannens satsing Bolig for velferd, for å oppnå en helhetlig og samordnet offentlig innsats, bistår kommunen i å sikre at alle skal ha et godt sted å bo og hjelp til å mestre boforholdet.

For å møte den forventede veksten vil det være behov for å bygge 30 nye boenheter hvert år. For at Sør-Odal kommune skal være en attraktiv etableringskommune må det legges til rette for varierte boligområder med varierte bokvaliteter og god estetikk. Det er gjennom kommuneplanens arealdel avsatt områder for boligbebyggelse på Skarnes og i grendene, samt områder for spredt bebyggelse. Veksten er markedsregulert, og etterspørselen er i dag størst på Skarnes. Det vil være behov for gjennomgå arealplanen for å sikre at det avsettes tilstrekkelig med boligarealer i perioden. Kommunen bør videre fokusere på effektiv byggesaksbehandling og god merkevarebygging/markedsføring av kommunens fortrinn som etableringskommune.

Inkludering

Integrering av egne innbyggere er viktig, spesielt med fokus på sosialt vanskeligstilte, flyktninger og unge i etableringsfasen.

Vi skal styrke likestilling, folkehelse, samfunnsdeltakelse og felleskapsdannelse.

Vi setter fokus på å kunne gi unge i etableringsfasen en mulighet til å etablere seg på boligmarkedet ved hjelp av de ulike virkemidlene kommunen har til rådighet.

Vi har økt rammen for startlån til 30 mill i 2021, og vil med denne satsningen bidra til at flest mulig kan eie sin egen bolig. Dette vil gi større mulighet for samfunnsdeltakelse, og legge til rette for god folkehelse.

Integreringsarbeidet er et tverrfaglig arbeidsfelt, og det vil være grunnleggende viktig at perspektivet ivaretas av kommunens ulike fagenheter.

Verdiskaping og næringsutvikling

Sør-Odal kommune vedtok i 2018 en næringsplan med handlingsdel, som tar utgangspunkt i strategiene definert i Kongsvingerregionens næringsstrategi.

Næringsplanen vil bli rullert i 2021, når regionens næringsstrategi er revidert.

I kommunens næringsplan er det definert konkrete tiltak for å støtte opp under regionens strategier – og for å bidra til realiseringen av disse.

Sør-Odal er attraktivt for næringsliv fra hele Østlandet, noe som merkes gjennom økt pågang, interesse og tomtsalg de siste årene. I 2018 opplevde Sør-Odal en økning på 45 arbeidsplasser, mens tallet i 2019 var på 28.

Næringslivet opplever det som positivt at Sør-Odal ligger tett på Viken, men i tillegg har redusert arbeidsgiveravgift og lave tomtepriser.

Vekst i innbyggertall gir ikke nødvendigvis økonomisk vekst i seg selv. Vekst i innbyggertallet bør derfor sees i sammenheng med sysselsetting gjennom arbeidsplasser til kommunens befolkning. Kommuner som har vekst i antall arbeidsplasser vil ofte tiltrekke seg nye innbyggere.

Norge har siden år 2000 hatt en jevn arbeidsplassstilvekst. I den senere tid har Kongsvinger-regionen hatt en positiv trend, men Korona-krisen med start i mars 2020 har skapt stor usikkerhet i arbeidsmarkedet, men det er for tidlig å si noe om den langsiktige effekten. Det er fortsatt et behov for tilrettelegge for nye arbeidsplasser fremover, både i Sør-Odal kommune og i Kongsvingerregionen.

Kommunen jobber regionalt med å tilrettelegge for vekst i næringslivet, og samarbeider med Klosser Innovasjon og Sør-Hedmark Næringshage. Konkret er målsettingen at det skal skapes 100 arbeidsplasser i regionen hvert år (netto). Vi har i kommuneplanens samfunnsdel definert at Sør-Odal skal ha en årlig netto vekst på 50 arbeidsplasser, hovedsakelig i det private næringslivet.

Sør-Odal kommune lanserer i 2021 et nytt næringsfond sammen med Nord-Odal kommune og Odal Sparebank. Dette fondet erstatter Sør-Odals egne kommunale næringsfond, og har som mål å bidra til flere og større bedrifter enn det kommunen har hatt anledning til gjennom sitt eget fond tidligere.

Sør-Odal har store naturressurser og en godt utviklet landbruksnæring. Landbruket i Sør-Odal står for 17 % av den totale verdiskapingen i kommunen. Det ligger et stort potensial i å kunne videreutvikle næringen med nye arbeidsplasser og spesielt i tilknytning til «Det grønne skiftet».

Kommunen må videre i samarbeid med næringslivet utvikle eksisterende og nye næringsarealer, ha rask byggesaksbehandling og markedsføre kommunens fortrinn som etableringskommune.

De siste årene har Sør-Odal kommune investert betydelige midler i tilrettelegging for næringsetableringer (for eksempel på Tronbøl, Hernesmoen og Slomarka). Dette arbeidet vil fortsette i økonomiplanperioden.

Beredskap

Samfunnssikkerhet er samfunnets evne til å unngå skader og tap som følge av uønskede hendelser. Kommunene er en sentral aktør i samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i landet. Kommunene skal sikre god oversikt over risiko- og sårbarhet, gjennomføre forebyggende arbeid og ha nødvendig beredskap. En god kommunal beredskap er en forutsetning for en velfungerende nasjonal beredskap.

Sør-Odal har utarbeidet en Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) som kartlegger og vurderer sannsynligheten for hendelser. ROS-analysen utgjør

hovedgrunnlaget for sikkerhets- og beredskapsarbeidet og følges opp gjennom kommunens beredskapsplan.

ROS-analysen må vurderes i 2021, og NVE anbefaler kommunen å legge vekt på helhetlig forvaltning i nedbørfelt, vurderer behovet for overordna overvannsplaner og planlegge den kommunale utviklingen slik at man unngår å bygge seg inn i nye utfordringer knyttet til naturfare. Viktig å identifisere faren for flom og skred i kommunen.

Beredskapsplanen skal oppdateres jevnlig og det skal gjennomføres årlige beredskapsøvelser.

Infrastruktur og bredbånd

Infrastruktur

Sør-Odal kommune har relativt god forbindelse med omverden. E 16 går fra Kløfta til Sør-Odal og Kongsvinger med forbindelse til svenskegrensen. Fv. 24 går nordover fra Sør-Odal til Hamar. Det er også kort vei til Gardermoen og det går tog hver time til Oslo.

Det er svært viktig for Sør-Odal at trase for ny E16 blir valgt, da usikkerheten vedrørende plassering påvirker planlegging for fremtiden i stor grad.

Kommunen har også utfordringer knyttet til kollektivtransporttilbudet mellom Skarnes og grendene. Kollektivtransporttilbudet er videre de siste årene redusert i retning Gardermoen. En styrking av kollektivtransporttilbudet mellom Kongsvinger og Gardermoen kan bidra til at kommunens innbyggere i større grad kan ta del i arbeidsmarkedet i Ullensaker/Gardermoen og kommunen kan avlaste boligpresset på Romerike.

Bredbånd

Sør-Odal kommune har satt som en strategi i kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 at alle husstander i kommunen skal ha tilgang til høyhastighetsbredbånd. Kommunestyret har vedtatt at samtlige prosjekter skal være ferdig utbygd innen utgangen av 2023, men kostnadsøkningen og leverandørsituasjonen gjør at man ikke kan garantere at dette er realiserbart.

Kommunestyret vedtok i desember 2020 en ny plan for hvordan målet skal nås. Kommunen har sterkt fokus på arbeidet og dedikerer mye ressurser til utbyggingen.

Det er primært fiber som er foretrukket teknologi, men de kommende årene vil trådløse løsninger (f.eks. 5G) bli mer aktuelt. Kommunen vil til enhver tid vurdere teknologi, økonomi og behov opp mot hverandre.

Sør-Odal kommune har etablert en gratis trådløs sone tilknyttet den nye møteplassen på Skarnes, i Bruvegen mot rådhuset, og over gamlebrua opp mot Glommasvingen skole.

Vann og avløp

Sør-Odal kommunale vannverk leverer vann til sammen 14 000 innbyggere i både Sør-Odal og Nes kommuner, samt til næringsliv og industri. Kommunen har i tillegg eget kloakkrenseanlegg.

Vi har behov for å tilrettelegge for reservevann for kommunens innbyggere, dette for å sikre fullverdig vannforsyning ved bortfall av egen forsyning. Den alternative vannforsyningen skal i prinsippet klare å forsyne kommunen med vann i 12 måneder. Bortfall av egen vannforsyning kan komme av ulike årsaker, brann på vannverket, forurenset kilde, tørke og kollaps av hovedledninger. Risikoer som kan stoppe vannforsyningen er også pumpehavari, strømutfall, store vannlekkasjer inne i vannverket m.m.

Sør-odal kommunale vannverket oppfyller ikke Mattilsynets krav om reservesikkerhet, og vi jobber strategisk mot felles vannforsyning på tvers av kommunegrenser for å løse dette.

Kommunestyret har vedtatt at det under byggingen av nytt vannbehandlingsanlegg på Granli, skal GIVAS klargjøre dette anlegget for en mulig påkobling av Sør-Odal. Kommunen har investert 5 millioner i anlegget som er under oppføring, og det må arbeides videre med en plan for å koble ledningsnettene sammen.

Kommunen leverer i dag vann til Nes kommune, og det må vurderes en mulighet for sammenkopling også mot Nes og Givas i Kongsvinger. Dagens avtale med Nes kommune løper til 2028, men det er muligheter for forlengelse. En slik samhandling mellom kommunene vil gi stordriftsfordeler som kommer innbyggerne til gode.

Det er behov for å vurdere avløpsrenseanlegget vårt. Kommunen har et pålegg om å oppfylle sekundærrensekrav. Ved en utbedring av anlegget må det vurderes en kopling av avløp mellom Nord- og Sør-Odal.

Klimaet er i endring, og det forventes mer ekstremvær og økte nedbørsmengder. Kommunen må jobbe for å tilpasse infrastrukturen til konsekvensene av klimaendringene. Spesielt vil håndtering av overvann være viktig for å unngå oversvømmelser og vannskader. Kommunen skal også gå i gang med pålegg om sanering av private avløpsanlegg.

Planbehov:

- kommunedelplan E16 Kongsvinger - E6.
- Rullering kommuneplanens arealdel
- Oppdatere ROS-analyse
- Beredskapsplan (jevnlig oppdatering)
- Hovedplan for vann og avløp (rulleres jevnlig)
- Strategi for sanering av private avløpsanlegg
- strategi for reservevann og framtidig vannforsyning, utarbeides i tett samarbeid med nabokommuner.
- Saneringsplan for vann/avløp
- Strategisk landbruksplan
- Miljø- og klimastrategi for Kongsvingerregionen 2018-2030, utarbeide lokal handlingsplan

3.2 Oppvekst og levekår barn og unge

Barn og unge er fremtiden vår! I Sør-Odal ønsker vi derfor å satse på oppvekstmiljøer som gir alle muligheter til å utvikle seg. Kommunen har 8 barnehager, hvorav 4 er kommunale. Det er full barnehagedekning for barn som har lovfestet rett til plass. Barnehagene er godt tilrettelagt og har 10 1/4 timers åpningstid. Alle pedagogiske ledere og styrere har god kompetanse gjennom godkjente barnehagelærerutdannelser. De øvrige ansatte i barnehager har god faglig kompetanse, og det jobbes med å øke kompetanse innenfor sentrale områder i Rammeplanen.

Oppstart Glommasvingen

Høsten 2019 startet 800 av Glommasvingens elever et nytt skoleår i det praktfulle bygget som stod ferdig våren 2019. Det er igangsatt arbeid for å evaluere oppstarten. Evaluering blir slutført i løpet av skoleåret 2020/2021. Det videre arbeidet nå ligger i å realisere potensialet og mulighetene den nye skolen byr på, for å videreutvikle elevene både faglig og sosialt. Utbygging av en felles skole har medført at ulike kompetanse har blitt samlet et sted. Med utgangspunkt i dette er det en avgjørende målsetning at skolen i løpet av skoleåret 2020/2021 skal ha et godt oppfølgingssystem gjennom involvering av ulike sentrale aktører som blant annet PPT, Barnevern, Helsestasjon osv. Formålet med dette er å bygge et lag rundt lærere og elever, samt utforme et støttesystem som sikrer at den enkelte eleven opplever mestring og progresjon uavhengig av evner eller forutsetninger.

De gode overgangene

Gode overganger og opplevelse av sammenheng mellom barnehage, skole og skolefritidsordning, ungdomsskole og videregående, er avgjørende for elevenes faglige og sosiale læring. Det fordrer til at Sør-Odal kommune må jobbe systematisk med tidlig innsats og helhetlig læringsløp jf. føringer som fremkommer i Temaplanen. I lys av dette vil Sør-Odal kommune ta initiativ til initiering av samarbeid med Skarnes-, Sentrum- og Øvrebyen videregående skole, i løpet av 2020/2021. Prosessen forankres i Kongsvingerregionens skole- og barnehagenettverk. Skarnes videregående skole er lokalisert i kommunen og

er fylkeskommunens ansvar. Det er viktig for kommunens utdanningstilbud at den videregående skolen opprettholdes.

De faglige og sosiale resultatene

Kartlegginger viser at elevene i Sør-Odal generelt scorer lavere enn fylket og landet i nasjonale prøver, hvorav regning er det svakeste området.

Elevundersøkelsen for 2019 viser generelt at elevene trives. Barna opplever at de får støtte og at det er en god læringskultur. Det er imidlertid forskjell på barne- og ungdomstrinnet hvor ungdomstrinnet generelt scorer lavere på dette punktet. Som oppfølging av de faglige resultatene har skolen allerede satt fokus på kvalitetsarbeid knyttet til begynneropplæring i lesing, skriving og regning som grunnleggende ferdigheter. Målet i det videre er å sørge for kvalitet i det som foregår i klasserommet eller i rammer av skolen. Når det gjelder læringsmiljøet er det allerede innført et system for varsel og oppfølging av saker knyttet til det psykososiale miljøet på skolen. I tillegg til dette er det lagt betydelig fokus på aktivitetspliktene som fremkommer i opplæringsloven kapittel 9A.

Skolen skal gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle. Denne retten omfatter også barn og elever med behov for særskilt tilrettelegging. Det er en anerkjennelse at det spesialpedagogiske støttesystemet ikke er på et tilstrekkelig nivå, eller sikrer barn raskere og bedre hjelp. Kommunen vil i det videre sikre oppfølging av dette området i tett samarbeid med PPT, skolen og UH-miljø gjennom deltakelse i et kompetanseløft for spesialpedagogikk i regi av UDIR og SEPU.

Barns utvikling og helse påvirkes av foreldrenes levekår, utdanning og muligheter på arbeidsmarkedet. Befolkningen i Sør-Odal kommer lavere ut enn landsgjennomsnittet på nasjonale leveårsstatistikker. Kommunen jobber systematisk og tverrfaglig for å sikre tidlig innsats og god oppfølging av utsatte barn og for å jevne ut sosiale forskjeller.

Psykisk helse

Det er gjennomført et stykke arbeid rundt psykisk helse, og kommunen er på god vei når det gjelder psykisk helsetilbud til barn og unge. I det videre må det settes mer fokus på det psykiske forebyggingsarbeidet, samt styrke tiltak/tjenester gjennom å kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats, uten at det blir brudd i oppfølgingen. Det er i løpet av høsten 2020 igangsatt et arbeid for å se på hvordan barneverntjenesten, PPT, helsestasjon, skolen og barnehagene kan jobbe tettere sammen rundt det forebyggende arbeidet.

Det ble våren 2019 gjennomført en nasjonal «Ungdataundersøkelse» ved ungdomsskolen. Undersøkelsen viser at ungdom har sunne og tette bånd til venner, foreldre og lærere, høy grad av fremtidstro og at rusbruk i liten grad er tilknyttet sosial status. På utfordringssiden kommer det frem at mange føler seg utsatt for mobbing, at det er lav tilfredshet med kulturtilbudet til denne gruppen og at mange, og spesielt jenter, opplever psykiske helseproblemer.

Det settes i gang tiltak for å heve kompetansen til ansatte i skolen og barnehage rundt arbeid knyttet relasjon, lek- og læringsmiljø.

Fra 01.01.2021 trer det i kraft en endring i barnehageloven som omfatter barnas rett til et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Endring i lovverket innebærer også barn og foreldres rett til medvirkning, krav om nulltoleranse for krenkelser, krav om å arbeide forebyggende og en aktivitetsplikt. Det er igangsatt et arbeid med å evaluere barnehagenes praksis sett i sammenheng med endringene som er av loven. Det er planlagt et kompetanseløft rundt disse temaene i løpet av barnehageåret 2020/2021.

Digitalisering og innovasjon

Sør-Odal kommune tenker nytt når det gjelder å løse våre samfunnsoppdrag innenfor skolen, barnehagene og ellers i samhandling med andre. Digitalisering er en viktig del av dette arbeidet, og innebærer å bruke teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. Dette utfordrer etablerte måter å løse ulike oppgaver på. Vi vil sette fokus på å utforske, samt utnytte handlingsrommene som ligger i de systemene som vi allerede har. Arbeid med Rammeplanen og Fagfornyelse åpner opp for flere muligheter.

Temaplan for Oppvekst

Temaplan for Oppvekst ble vedtatt i mai 2020. Planen bygger på og følger opp målene i kommuneplanens samfunnsdel med følgende målsetninger:

- ✓ Helhetlig og tverrfaglig samarbeid for å utvikle gode tjenester
- ✓ Utjevne sosiale forskjeller
- ✓ Ha folkehelseperspektiv

Som oppfølging av temaplanen er det vedtatt utarbeidelse av fire handlingsplaner i løpet av perioden 2020 - 2022.

- 1. Handlingsplan for kompetanseutvikling.**
- 2. Handlingsplan for psykisk helse, lek og læringsmiljø.**
- 3. Handlingsplan for digital strategi og innovasjon.**
- 4. Handlingsplan for språk, lese- og skriveopplæring.**

3.3 Helse og omsorg

Sør-Odal kommune har et omfattende helseansvar både som tilrettelegger og som tjenesteyter for kommunens innbyggere. Tjenestene skal bidra til god helse i befolkningen, og har som mål å samhandle med innbyggerne med tanke på at den enkelte skal oppleve trygghet, mestringsevne og være lengst mulig aktiv i eget liv- i eget hjem.

Tjenesteområdets hovedutfordringer i fremtiden vil være å opprettholde faglig forsvarlige tjenester innenfor en redusert kommunal økonomisk ramme, samt ta høyde for økt etterspørsel, jf. veksten i antall eldre, oppgaveforskyving fra spesialisthelsetjenesten og stadig flere brukere med sammensatte behov. Det gjelder tidligere utskrivning fra sykehus, og særlig merkbart er økningen av kompliserte problemstillinger innen rus- og psykisk helsetjeneste for aldersgruppene under 67 år. Antall mennesker med demens antas å bli en økende utfordring.

De siste årene har det foregått en dreining fra pleie til mestring som innebærer en dreining til mindre ressurskrevende og riktige tjenester lavere i omsorgstrappen. Av KOSTRA leser vi at i Sør-Odal er det nå flere med omfattende bistand som får tjenester hjemme, og andel innbyggere 80 år og over som bor på sykehjem er lavere enn tidligere.

Det er viktig å lykkes med denne satsingen. Ikke først og fremst for økonomien, men for at hver enkelt som søker tjenester hos oss får muligheten til å være så selvstendig som mulig. Det å eie livet sitt og styre selv betyr mye for folk. Forutsatt at kommunen har gode tilbud på lavere trinn i omsorgstrappa, bør de fleste som bor på sykehjem ha omfattende bistandsbehov. Det er bygget opp mange forebyggende tiltak de siste årene, f.eks. dagtilbud for ulike grupper, frisklivssentral, fallforebygging, ulike velferdsteknologiske løsninger, musikkterapi og fysisk aktivitet innen psykisk helse. Vi må bli enda flinkere til å fange opp funksjonsfall tidlig, sette i gang mestringsstrategier og velferdsteknologi. Brukerinvolvering og pårørendekontakt er viktige suksesskriterier.

Tverrfaglig vurderingsteam ble startet i januar 2020, og hadde gode resultater frem til nedstengning og omdisponering av personell pga koronapandemi. Vurderingsteamet bistår tjenestekontoret med å vurdere tjenestebehovet til alle nye brukerte som søker om tjenester. Formålet er å unngå kompenserende tiltak for tidlig, og hjelpe flere innbyggere til å bevare funksjon og mestre hverdagslivet. Vurderingsteamet har nå startet opp igjen.

Kommunebarometeret for 2020 konkluderer bla.a med at kostnadsnivå pr innbygger korrigert for utgiftsnivå er lavt i Sør- Odal.

Fra høsten 2020 etableres to kommunale akutte døgnplasser (KAD) ved korttidsavdelingen på SOAS. KAD en lovpålagt oppgave kommunene ble pålagt i forbindelse med samhandlingsreformen. Kommunen sa opp avtalen med IKØ, som ivaretok denne oppgaven for kommunene i Kongsvinger regionen, og skal drifte lokal KAD innenfor både somatisk og psykisk helsetjeneste på en mer effektiv måte. KAD er et tilbud om øyeblikkelig hjelp i institusjon som erstatning for sykehusinnleggelse der hvor det ikke er nødvendig. KAD skal i utgangspunktet være et lokalt tilbud for pasienter som ikke trenger utredning og behandling i spesialisthelsetjenesten.

Sør-Odal kommune har en økende utfordring med grupper i befolkningen som har vansker med å skaffe seg, eller beholde en tilfredsstillende bolig på egenhånd. Kommunen har derfor utarbeidet boligstrategi og boligsosial handlingsplan som rulleres jevnlig. Planen har hovedfokus på kommunens vanskeligstilte, og målsetningen er at de skal kunne etablere seg og bli boende i egen bolig, som de selv eier eller leier i det ordinære boligmarkedet.

Det er også behov for flere boformer – mellom det å bo hjemme og på sykehjem. For at flere skal være aktiv i eget liv i eget hjem, trenger kommunen flere tilrettelagte boliger med ulik grad av fellesskapsløsninger og møteplasser som skaper kontakt og samhold. Det er behov for 20 nye heldøgns omsorgsboliger (HDO) for eldre innen 2025.

Den nasjonale kvalitetsreformen «Leve hele livet», som har som formål å skape et mer aldersvennlig samfunn, vil være et sentralet og viktig folkehelsearbeid de neste årene. Det handler om gode måltider og riktig ernæring, aktivitet og fellesskap, trygghet og riktig helsehjelp som oppleves helhetlig.

Med tanke på gode botilbud og effektiv tjenesteyting, er det viktig at ny omsorgsbolig ved Furubo står ferdig som planlagt i 2024. Det er også viktig å komme i gang med prosjektering av omsorgsboliger for mennesker med psykiske lidelser. Det er behov for 8 boliger i tunløsning. Likeså er det behov for boliger til mennesker med rusproblemer.

Tjenesteområdet jobber med innovasjon og forbedring av tjenester, arbeidsprosesser og organisasjon. Vi må jobbe på nye måter og lete etter muligheter for å utnytte alle tilgjengelige ressurser. Dreining fra institusjonsomsorg til mer hjemmebasert omsorg har medført at hjemmetjenesten har fått/får flere brukere og flere brukere med omfattende tjenestebehov. Vi har gjennom kartlegging fått bedre innsikt i hvordan hjemmetjenesten bruker sine ressurser med tanke på effektivitet, kompetanse og

kvalitet, og det er satt i gang et prosjekt med OU-midler, som skal foreslå omstillingstiltak og modernisering av tjenesten.

Kommunen har gjennom samarbeidet med HIKT, deltatt i et prosjekt for å få på plass en kjerneløsning for velferdsteknologi. Det skal fungere som en plattform, slik at de ulike lokale løsninger kan fungere sammen, og blir koblet til vårt journalsystem. På den måten blir det mulig å håndtere ulike alarmer og systemer på en effektiv måte.

NAV Odal: 1. juni 2020 ble det inngått partnerskapsavtale mellom kommunene Nord-Odal, Sør-Odal og Arbeids- og velferdsetaten ved direktør for NAV Innlandet. Sør-Odal kommune er vertskommune, og ny organisering er gjennomført.

NAV Odal får føringer fra NAV Innlandet og Direktoratet. NAV skal være tydelige, tilstede og løsningsdyktige. Flere i arbeid, bedre brukermøter og pålitelig forvaltning er viktige målsetninger. Det skal tas i bruk digitale tjenester, og sikre at brukere møter NAV i riktige kanaler.

Det skal være økt fokus på arbeidsrettet oppfølging, og arbeid med å håndtere økt ledighet. For å forebygge langvarig ledighet økes innsatsen overfor prioriterte målgrupper som er unge, innvandrere fra land utenfor EØS-området, langtidsledige og personer med nedsatt arbeidsevne. Innenfor disse gruppene har personer under 30 år særskilt prioritering.

Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte er også primæroppgave. NAV skal sikre forsvarlige sosiale tjenester, og sørge for at det er god tilgjengelighet på våre tjenester. Det er tett samhandling med bl.a. psykisk helsetjeneste og videregående skole.

Integrering av flyktninger:

Kommunen har vedtatt bosetting av flyktninger i årene 2021-2025. Dette etter anbefalingsbrevet fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) som Sør-Odal kommune mottar hver høst.

Prognosen for bosetting av flyktninger de neste årene er svært usikker, da flyktnings situasjonen i verden er endret. Kommunen forventer å få 10 flyktninger i 2021, i tillegg bosettes flyktninger hvert frem til 2025. I dag har integreringsenheten oppfølgingsansvar og koordineringsansvar for flyktninger i de fem årene kommunen mottar tilskudd. Dette i nært samarbeid med ulike enheter i Sør-Odal kommune, de andre kommunene i regionen og Glåmdal interkommunale voksenopplæring (GIV)

Flyktninger som bosettes i Sør-Odal kommune kommer raskt ut i arbeid og skole, og de fleste ønsker å bli boende i kommunen. Det vil være viktig for Sør-Odal kommune å fortsatt bosette flyktninger, dette for å beholde kompetanse vi i dag har etablert på

fagfeltet, beholde fagkompetanse i regionen, da særlig på GIV, og få innbyggervækst i Sør-Odal.

Behovet for en egen plan for flyktninger er lite aktuelt i planperioden. Dette med bakgrunn i at bosettingsanmodning for kommune/region blir mer stabil, og at organisering av tjenesten internt blir vedtatt.

Planbehov:

1. Strategier knyttet til Leve hele livet:
 - mestring i hjemmebasert omsorg
 - Fremtidens heldøgns omsorg
2. Strategi for kompetanse
3. Strategi for de 8 løft i miljøarbeidertjenesten
4. Temaplan for legetjenesten
5. Rullere smittevernplan årlig

3.4 Folkehelse

Hva er folkehelse og folkehelsearbeid?

Folkehelse er befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning.

Folkehelsearbeid er samfunnets samlede innsats for å styrke faktorer som fremmer helse og trivsel, redusere faktorer som medfører helserisiko og beskytte mot ytre helsetrusler.

Arbeid med folkehelse er langsiktig og systematisk, og er en utfordring for mer enn helsesektoren. Løsningen ligger i tverrfaglig samfunnsplanlegging og utvikling.

Kommunen skal etter forskrift om folkehelse utarbeide en oversikt over befolkningens helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Sør-Odal kommune vedtok sitt første oversiktsdokument i 2018.

Felles ansvar

Sør-Odal kommunen har en egen folkehelsekoordinator som én bidrager inn i arbeidet med å nå definerte mål. Det er likevel tjenesteyterne som har hovedansvaret for å innlemme folkehelseperspektivet i den kommunal planlegging og utvikling av tjenestene. Med dette som grunnlag legges det ikke opp til at det skal utarbeides en egen plan for folkehelse, men at vi heller jobber mot «folkehelse i alt vi gjør».

Kommunens hovedmål innenfor folkehelse er innbyggere med flere leveår med god helse og at sosiale forskjeller jevnes ut. Barn og unge skal ha gode forutsetninger for å gå inn i voksenlivet, og hverdagsmestring skal benyttes som grunnverdi og arbeidsform i helse- og omsorgstjenestene i Sør-Odal kommune.

Folkehelseinstituttet utgir årlig lokale folkehelseprofiler. Et såkalt folkehelsebarometer gir oversikt over nøkkeltall for kommunen som sammenliknes med fylket og landstall.

Positive folkehelseindikatorer i Sør-Odal.

Dette omfatter indikatorer hvor kommunen ligger signifikant bedre an enn landet for øvrig.

- Lavinntekt
Andelen personer som bor i husholdninger med inntekt under 60 % av nasjonal medianinntekt er lavere i Sør-Odal enn landet for øvrig.
- Trangboddhet
Andelen personer (0-17 år) som bor trangt er lavere enn i landet for øvrig.
- Drikkevann og luft
Sør-Odal har bedre drikkevannsforsyning og luftkvalitet (svevestøv) enn landet for øvrig.

- Vold
Anmeldte lovbrudd i kategorien vold og mishandling (omfatter ikke seksuallovbrudd) lavere enn enn i landet for øvrig.

Folkehelseutfordringer

Forventet levealder

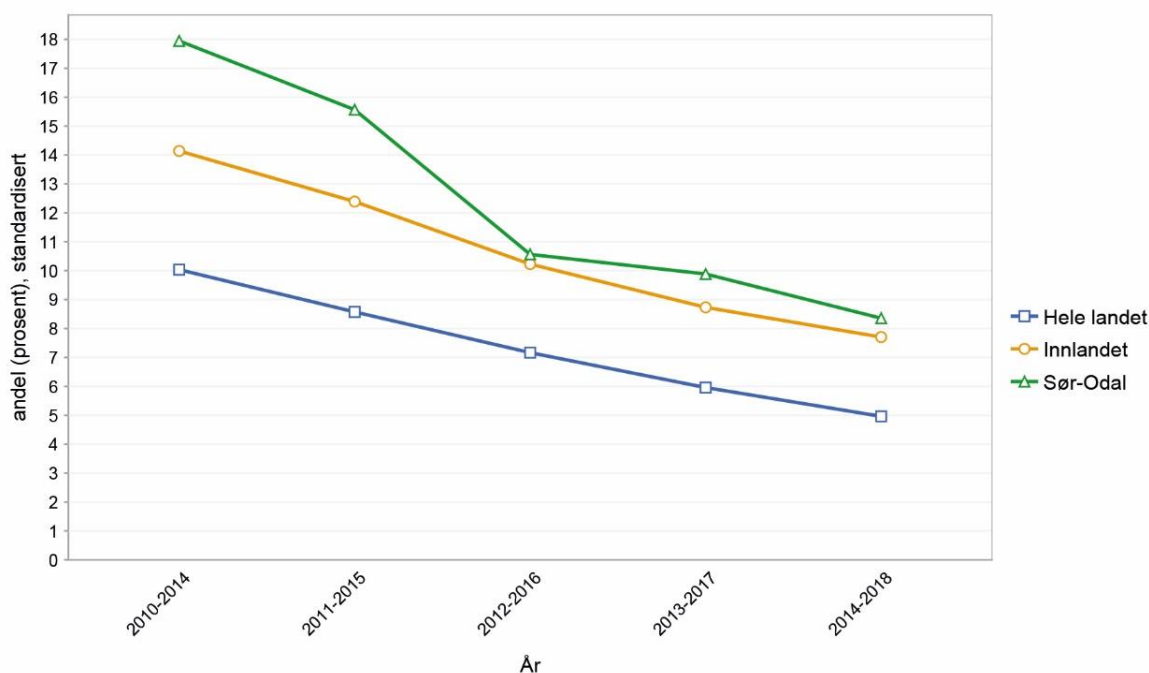
Forventet levealder er en viktig pekepinn på folkehelsen i et land eller en kommune. Det er store fylkes- og bydelsforskjeller, samt forskjeller mellom utdanningsgrupper. Sør-Odal ligger dårligere an enn landet som helhet, med en gjennomsnittlig forventet levealder for menn på 78,6 år sammenliknet med landsgjennomsnittet på 79,4 år. Forventet gjennomsnittlig levealder for kvinner i Sør-Odal er 81,9 år, mot 83,5 år på landsbasis.

Røyk

Antall dagligrøykere synker i Norge, så også i Sør-Odal.

Det er en positiv utvikling med tanke på andelen av fødende som oppgir at de røykte i begynnelsen av svangerskapet i Sør-Odal. Andelen i 2016 var 18 %, ned til 11 % i 2018 og videre til 8,4 i 2020. Tallene i Sør-Odal er likevel signifikant høyere enn landet som helhet, som i 2020 viste 5 %.

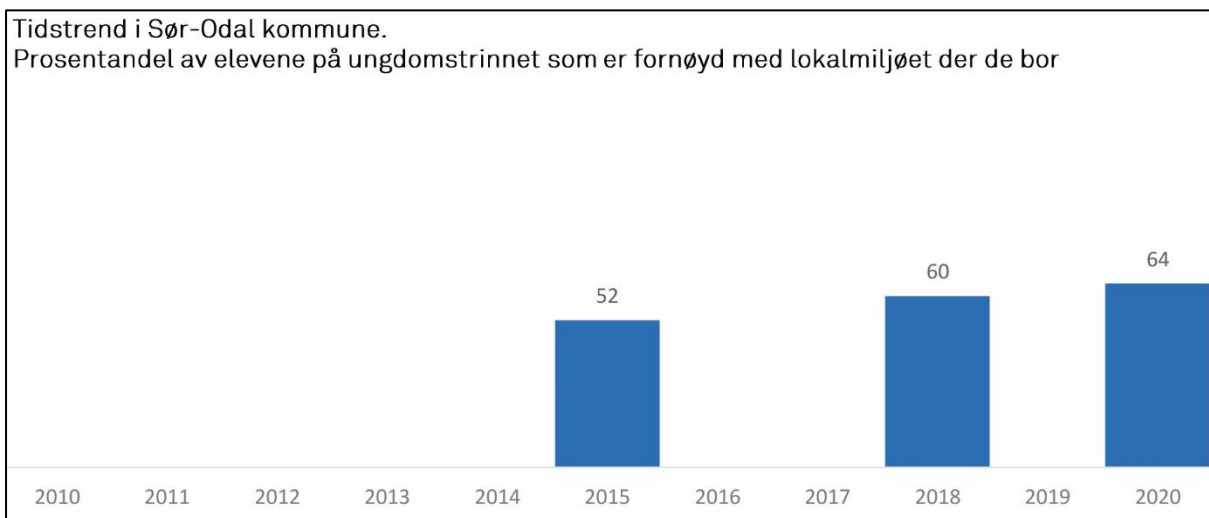
Røyking, kvinner (B, inndeling per 1.1.2020) - andel (prosent), standardisert

Lokalmiljø for våre unge

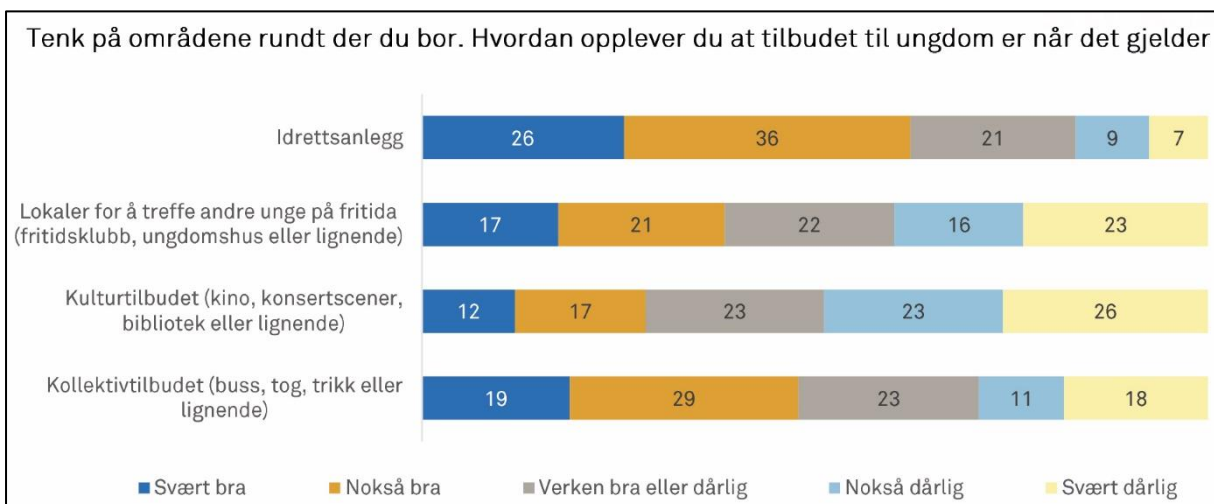
Ungdataundersøkelsen viser at de fleste ungdommer er ganske eller svært godt fornøyd med lokalmiljøet sitt. Men det er også en del som ikke er så godt fornøyd. Andelen av ungdomsskoleelevene i Sør-Odal som er misfornøyd med lokalmiljøet sitt er 36 %. Dette er et høyt tall, men likevel en bedring fra både 2015 og 2018. (Graf 1)

Graf 1

Graf 2 viser flere indikatorer hvor ungdommene beskriver sin oppfatning av lokalmiljøet mer differensiert.

Graf 2

Program for folkehelse

I 2019 ble Sør-Odal kommune tatt opp som programkommune i fylkeskommunens Program for folkehelse. Målet er å styrke psykisk helse og rusforebygging i kommunen primært rettet mot barn og unge, og å heve kommunenes kompetanse på utvikling, implementering og evaluering av tiltak.

Sør-Odal fokuserer på evaluering og utvikling av eksisterende tiltak som BUA, aktivitetsskole for barn og aktivitetsskassen. I tillegg er det planlagt nye tiltak rettet mot ungdom.

Bakgrunnen for søknadens innhold er en del av kommunens strategi for å utvikle gode og holdningsfremmende oppvekstmiljøer og møtearenaer, og legge til rette for at alle barn og unge skal ha mulighet til å delta i lavterskel kultur- og idrettsaktiviteter. Tiltakene bidrar videre inn i strategien om å sikre tidlig innsats og oppfølging av utsatte barn.

Prosjektets tidsperspektiv er på 3-5 år, men avhenger av ekstern finansiering. Aktuelle tjenester, samt frivilligheten er viktige aktører i prosjektet, i tillegg til nyansatt prosjektkoordinator.

3.5 Kultur

Gode kultur- og idrettstilbud er sentrale elementer for innbyggernes levekår og livskvalitet. De er også viktige for at kommunen skal tiltrekke seg nye innbyggere. Et bredt kulturtilbud kan bidra til å styrke kreativitet og verdiskaping, og bør ses i sammenheng med frivillighets- og folkehelsearbeidet. Kulturlivet i kommunen er sammensatt av aktiviteter og tiltak i kommunal, frivillig og privat regi, og ofte samarbeides det på tvers av disse

Frivillighet og dugnadsånd er gjennomgående for det gode kulturlivet i Sør-Odal og gjenspeiles i kommunens mange aktive lag og foreninger. Det ytes årlig støtte i form av tilskuddsmidler til kommunens lag og foreninger.

Det er mange kulturelle møteplasser i Sør-Odal, som Odalstunet, Galleri Lyshuset med kulturtunet, samfunnshusene i grendene, Sør-Odal idretts- og aktivitetspark (SIAP), biblioteket, samt mange andre møteplasser i regi av private aktører. Plan for Kåre Tvetter Galleri Lyshuset og kulturtunet er et styringsdokument for videre utvikling av kulturtunet og galleriet.

Idrett er en viktig arena i Sør-Odal kommune, med et stort antall idrettslag og foreninger, med mange aktive medlemmer. Kommunen har et eget idrettsråd, og det foreligger en samarbeidsavtale mellom idrettsrådet og kommunen. Kommunene i Kongsvingerregionen utarbeidet en regional plan for idrett og fysisk aktivitet i 2017. Sør-Odal kommune utarbeidet i forbindelse med denne, en lokal handlingsplan for idrett og fysisk aktivitet i Sør-Odal.

Kulturskolen i Odalen er et interkommunalt samarbeid mellom Sør-Odal og Nord-Odal kommune. Kulturskolens elevmasse er stabil, med noe venteliste på de mest populære kursene som gitar, piano og sang.

Sør-Odal kommune har et flott bibliotek som skal være et tilbud for alle kommunens innbyggere. Biblioteket er stadig i utvikling og spesielt går utviklingen innenfor nye medier og digitalisering raskt. Bibliotekets utlåns- og besøkstall må derfor følges opp gjennom videreutvikling av samlingen og kompetanseheving i personalet, samtidig som man opprettholder den gode servicen. Biblioteket skal inspirere barn og voksne til lesing og læring gjennom passende litteratur – «Rett bok til rett person i rett format».

Sør-Odal kommune har mange verdifulle friluftsområder, kulturminner, kulturmiljøer og kulturpersonligheter. Kommunen er i ferd med å kartlegge og verdsette de viktigste friluftsområdene gjennom Plan for friluftslivets ferdselsårer, som skal være et virkemiddel for å identifisere, ivareta og utvikle stier, turveier, løyper og leder som er viktige for vår utøvelse av friluftsliv. Som planmyndighet er kommunen forvalter av kulturhistoriske verdier. Det er utarbeidet et forslag til kommunedelplan for kulturminner som blir behandlet høsten 2020. Denne planen er utarbeidet i samarbeid med Kongsvinger kommune. Formålet med denne planen er blant annet å synliggjøre kulturminner, samt styrke kulturminnevernet lokalt. Planen skal fungere som et styringsdokument i den daglige forvaltningen av kulturminner i kommunen.

Planbehov:

- Strategi for allmenn kultur
- Plan for friluftslivets ferdselsårer

Rullering av eksisterende planer:

- Handlingsplan for idrett og fysisk aktivitet 2017-2020

3.6 Naturressurser

Kommunen har et totalareal på 517 km². Tretten prosent av dette arealet er dyrket mark og 73 % av arealet er produktiv skog. Dette er ressurser som både skal brukes og tas vare på.

Odalens kulturlandskap er særegent og landbruksnæringen bidrar til verdiskaping. Tap av verdifulle ressurser er derfor en utfordring. Hvert år går noe av den beste matjorda vår tapt i forbindelse med utbygginger nasjonalt og lokalt. Effektivisering av landbruksdriften og lite beitedyr fører til gjengroing og tap av kulturlandskapsverdier.

Skogarealene er med og danner næringsgrunnlaget for mange innbyggere i kommunen. Skogen brukes også aktivt i friluftsliv- og rekreasjonssammenheng.

Til tross for nedgang i antall årsverk innen primærnæringene de siste tiårene står landbruksnæringen for 17% av den totale verdiskapingen i kommunen. Det ligger et stort potensial i å kunne videreutvikle landbruksnæringen for å skape nye arbeidsplasser i tilknytning til «Det grønne skiftet».

Sør-Odal kommune mottar fra tid til annen søknader om oppdyrking av myr. Noen myrtyper kan kategoriseres som verdifulle naturtyper. Dyrking av myr kan videre føre til økte utslipp av drivhusgassen CO₂. Fagutvalg for næring, miljø og klima ønsker en utredning av myrområdene i kommunen med fokus på hvilke myrer som bør bevares (har nasjonal verdi) og hvilke som kan betraktes som aktuelle for oppdyrking. Dette kan kartlegges i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel.

Kommunens vannressurser med Glomma og flere innsjøer er i stor grad med på å skape identitet og særpreg til kommunen.

EUs vanndirektiv

EUs rammedirektiv for vann er innført i Norge gjennom forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforvaltningsforskriften) i 2007. Formålet med forskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. Forskriften skal videre sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer.

Sør-Odal kommune tilhører vannregion Glomma og Østfold fylkeskommune er vannregionmyndighet. Arbeidet med å lage vannforvaltningsplaner 2016-2021 i vannregionene er nå gjennomført og planene er godkjent av Klima – og

miljødepartementet. Målsetningen er at alle vassdrag skal ha en god økologisk og kjemisk tilstand innen 2021.

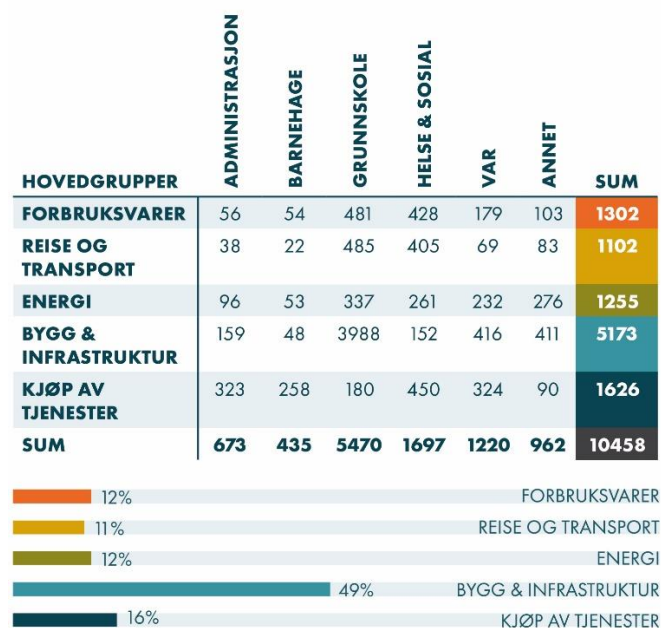
Planbehov:

- Strategisk landbruksplan
- Oversikt over Sør-Odal kommunens ubebygde arealer

3.7 Miljø og klima

Klimaendringene er en av de største utfordringene vi står ovenfor i vår tid. Norge skal redusere klimagass-utslippene med 50-55% innen 2030 og være et lavutslippssamfunn innen 2030. Dette krever stor innsats fra mange aktører, herunder kommunene.

Effektene av global oppvarming er mange, og det forventes at temperatur, nedbør, vind og havnivå kan endres lokalt som følge av klimaendringene. Utslipp av klimagasser er trolig den største miljøutfordringen verden står ovenfor. Det er viktig at Sør-Odal kommune er med og bidrar til å nå de nasjonale- og regionale målene om å kutte i klimagassutslippene.

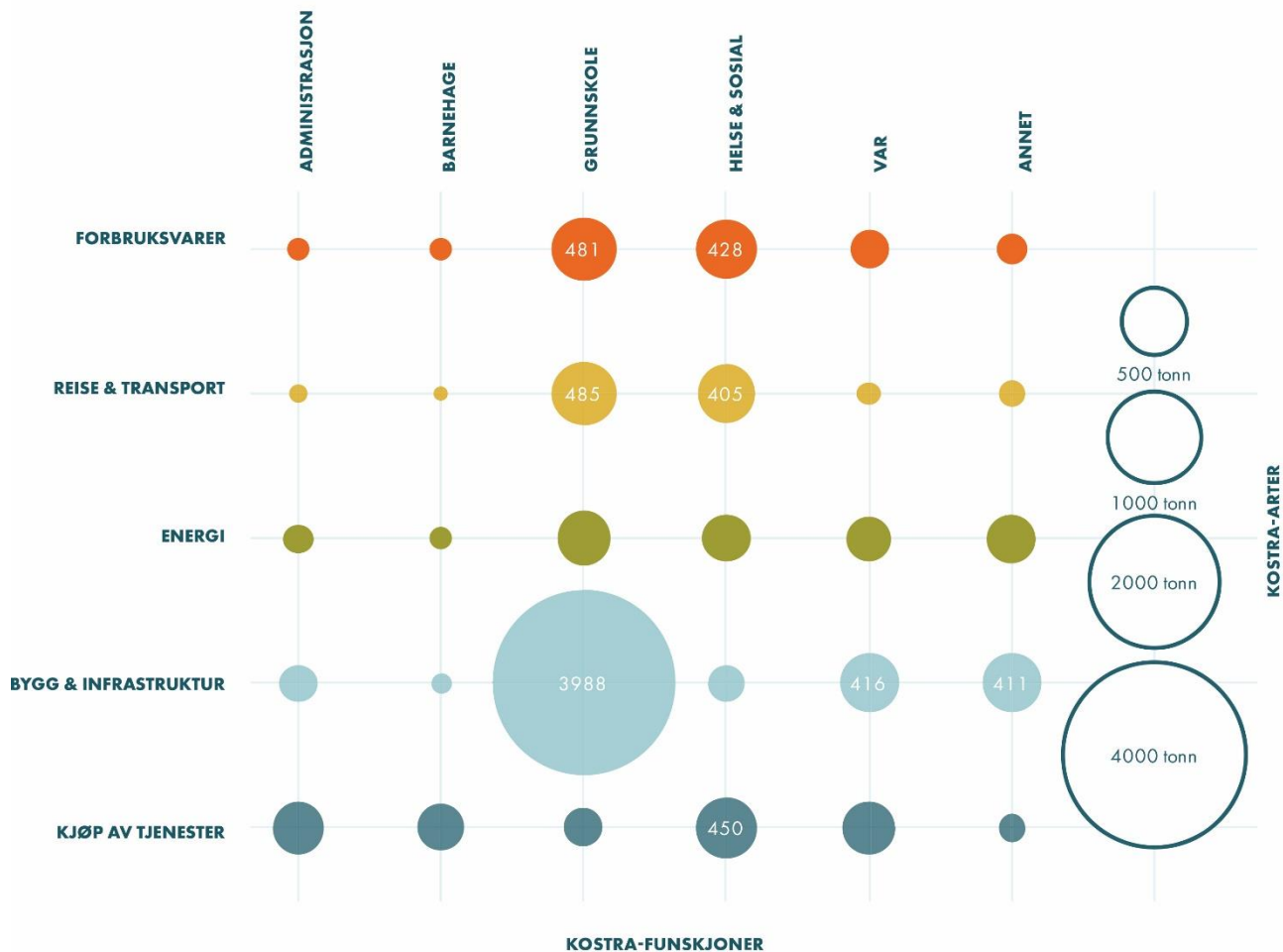

Fordelt på tjenesteområder har grunnskoler det høyeste bidraget på over 5470 tonn CO_{2e}., etterfulgt helse og sosial med 1697 tonn. Vann, avløp og renovasjon (VAR) har et bidrag på 1220 tonn. Andre tjenester på hovedkategorinivå er samlekategori «annet» med et bidrag på 962 tonn, og har viktige bidrag fra kultur, samferdsel, brann og ulykke, og kommunale boliger.

Administrasjon har bidrag med 673 tonn og barnehage med 435 tonn.

Tabell 1: Klimafotavtrykk totalt Sør-Odal kommune år 2019, fordelt på hovedkategorier. Tall i tonn CO_{2e}

Det betydelige bidraget innen bygg og infrastruktur mot tjenesten grunnskole er i stor grad knyttet til investering i ny barne- og ungdomsskole med flerbrukshall og klatrehall. Det er viktig å være klar over at slike investeringer over et livsløp kan være positivt klima og miljømessig, spesielt ifht lavt energiforbruk.

Figur 4: Klimafotavtrykk totalt Sør-Odal kommune år 2019, fordelt på hovedkategorier. Tall i tonn CO_{2e}

Å redusere utslipp fra reise og transport er en utfordring i kommuner som Sør-Odal, hvor man i stor grad er avhengi av bil for å komme seg rundt. Tilrettelegging for bedre kollektivtransport og samordne arealbruken gjennom god arealplanlegging kan være tiltak for å redusere utslippene fra denne kilden. I tillegg vil en gradvis overgang til mer miljøvennlige biler bidra.

Sør-Odal kommune har fokus på kommunens energibruk. Siden 2010 har kommunen redusert energibruken med nesten 25 % tilknyttet kommunale bygg. Kommunen har også en målsetting om å øke bruken av tre i kommunale bygg. Et resultat av dette er den nye Glommasvingen skole.

Klimatilpasning handler om å forebygge for å håndtere de konsekvenser klimaendringene fører til. Kommunen kan gjennom arealplanleggingen styre ny

utbygging og infrastruktur til områder som er mindre sårbare for klimaendringer. Det er utarbeidet en Regional klimastrategi for Kongsvingerregionen 2018-2030.

3.8 Organisasjonsutvikling

Organisasjonsutvikling.

Sør-Odal kommune er en av de største arbeidsplassene i kommunen.

Vår kommune, lik andre kommuner, befinner seg i et krysspress mellom stigende forventninger til offentlig tjenesteproduksjon på den ene siden, og knapphet på ressurser, gode ideer og handlingsrom på den andre. «Det er press på både penger, produkt og personale i forhold til å levere bærekraftig velferd av høy kvalitet» (Torfing et.al. 2017).

Organisasjonsutvikling (OU) viser til det kontinuerlige arbeidet med å forbedre kommunens evne til å håndtere disse endringen i og utenfor virksomheten.

Arbeidet med organisasjonsutvikling handler mye om planlegging og iverksetting av systematiske tiltak for å sikre at arbeidskraft og andre ressurser blir anvendt på en god og effektiv måte, slik at man får en sunn organisasjon med evne til fornyelse og problemløsning.

OU handler om struktur som definerer ansvarsområder og eierskap til ressursene, men like viktig er det å etablere samarbeidsformer som muliggjør flyt av ressurser i den hensikt å ivareta organisasjonen som helhet. Det handler blant annet om å utforme overordnede retningslinjer, definere roller og ansvarsområder, optimalisere interne og eksternt rettede prosesser, beskrive rutiner, regler med mer.

OU handler også om å ivareta og å utvikle mennesker. Sentralt i denne sammenheng er å utvikle en kultur og et verdigrunnlag som understøtter kommunens visjon og verdier.

På innbyggernes side

Vi har et mål i kommuneplanens samfunnsdel som sier at vi skal være på innbyggernes side. Dette omfatter både brukervedvirkning, men også at vi skal endre oss i takt med innbyggernes behov og ta i bruk digitale løsninger slik at vi kan forenkle og forbedre tjenestene slik at de blir bedre.

Brukermedvirkning

Brukermedvirkning er en lovfestet rettighet, og er dermed ikke noe kommunen kan velge å forholde seg til eller ikke. Brukere har rett til å medvirke, og tjenesten har plikt til å involvere brukere i undersøkelser, behandling og valg av tjenestetilbud.

Brukermedvirkning er også et virkemiddel på flere nivå. Blant annet kan brukervedvirkning bidra til økt treffsikkerhet i forhold til utformingen og

gjennomføringen av tjenestetilbudet. I tillegg har brukermedvirkning en egenverdi i at mennesker som søker hjelp, på linje med andre, gjerne vil styre over viktige deler av eget liv, motta hjelp på egne premisser og bli sett og respektert i kraft av sin grunnleggende verdighet. Dersom brukeren kan påvirke omgivelsene gjennom egne valg og ressurser, vil det kunne påvirke selvbildet på en positiv måte og dermed styrke brukerens motivasjon (Helsedirektoratet, 2017).

Digitalisering

Vi er i et samarbeid med Hedmarken IKT (HIKT), og vi har arbeidet med en felles digitaliseringsstrategi for medlemskommunene, der den enkelte kommune kan ha en handlingsplan. Sør-Odal kommune har innsett at vi ikke har hverken ressurser eller kompetanse til å digitalisere kommunen alene, men er avhengig av et samarbeid som er større.

Digitalisering ikke bare om å bytte ut det fysiske arkivet med lagring i skyen, eller om å gjøre arbeidsprosesser mer effektive. Digitalisering handler om å bruke IT og digitale løsninger til å videreutvikle virksomheten, legge til rette for vekst og samtidig sørge for god sikkerhet.

Det er ikke til å komme utenom at digitalisering for så å si alle virksomheter også inkluderer en form for omstilling i større eller mindre grad. På regjeringen.no går man faktisk så langt som å si at digitalisering er omstilling, og at omstilling i de aller fleste tilfeller innebærer digitalisering. Digitalisering består av at enten ny eller allerede eksisterende digital teknologi blir brukt på nye måter og på en måte som fører til at forretninger og virksomheter må endre seg

Den største utfordringen ved digitalisering har ikke å gjøre med teknologien i seg selv. Utfordringer ligger ofte i det å få mennesker og hele organisasjoner til å tilpasse seg de nye løsningene. Kommunen kan ikke gjennomgå en vellykket digital omstilling uten endringsvilje hos både ledelse og ansatte. Derfor er det viktig at alle er villige til å innarbeide nye rutiner og gi slipp på fortidens løsninger.

Kompetanseutvikling og lærende organisasjon

Vår legitimitet og gjennomføringsevne avhenger av kompetente medarbeidere. Vi ønsker at alle medarbeidere skal få bruke og utvikle sitt potensial innenfor kommunens behov i alle faser av arbeidslivet. Våre medarbeidere tar ansvar for egen læring og utvikling, og bygger stadig ny kompetanse på formelle og uformelle læringsarenaer.

Vi ønsker å definere oss som en lærende organisasjon. «En lærende organisasjon er et sted hvor menneskene kontinuerlig utvikler sin kapasitet til å skape de resultatene de virkelig ønsker og drømmer om, hvor nye og utviklende tankemønstre dyrkes fram, hvor kollektive ambisjoner er frigjort, og hvor mennesker kontinuerlig lærer å lære sammen.» (Senge 1990).

En lærende organisasjon har en klar læringsagenda. Vi vet hvilken kompetanse vi trenger for fremtiden. En lærende organisasjon bygger kultur for læring og nyskaping, der det er lov å gjøre feil, men der vi også lærer av våre feil. Når en organisasjon er lærende, tar den i bruk den tause kunnskapen som finnes, og gjør den eksplisitt gjennom arbeidsplasslæring, rutinisering og legger til rette for arenaer der det kan skje kunnskapsdeling. En lærende organisasjon skal også tenke helhet, og dette er blir viktig fremover når vi ser at tjenestene kommer horisontalt der de tidligere kom vertikalt. Derfor jobber vi for å tenke på tvers, og vårt kvalitetssystem bidrar også til dette.

Kvalitetssystem

Vi har bygget vårt kvalitetssystem opp på nytt som et helhetlig kvalitetssystem. Et kvalitetssystem er mer enn internkontroll og avviksrapportering. Alle arbeidsprosessene i kommunen skal kartlegges og gjennomgås. I dette arbeidet ligger også den helhetlig tankegangen. Vi må blant annet se på hvilke arbeidsprosesser vi må samarbeide med andre tjenesteområder på.

Kontinuerlig forbedring

En kultur for læring og forbedring trenger aktive medarbeidere som deler kompetanse og erfaring og samhandler godt med alle relevante miljøer

I praksis handler kontinuerlig forbedring om å gjøre prosesser rimeligere, raskere og bedre. Dette skal skje gjennom å fjerne sløsing og konsentrere seg kun om det som skaper verdi for innbyggeren. Det er alltid forbedringspotensial uansett hvor gode vi er, så dette handler om en nysgjerrighet på hvordan vi sammen kan bli enda bedre, slik at tjenestene vi leverer til innbyggeren alltid kan være den beste utgaven av oss selv.

Ledelse

God ledelse handler om å skape resultater gjennom andre. Resultatene vi skaper sammen, skal bidra til økt gjennomføringsevne. Ledere i kommunen skal være gode rollemodeller for sine medarbeidere. De bekrefter og utfordrer medarbeidere i oppgaveløsningen slik at de motiveres til felles innsats. Vi driver mestrings- og relasjonsorientert ledelse – dette betyr i praksis at vi skal være tett på medarbeideren. Det er leders oppgave å sørge for at medarbeideren alltid har den kompetansen han/hun trenger for å oppleve mestring i arbeidshverdagen.

Planer

Planer som er på plass siden forrige periode, er en arbeidsgiverstrategi, lønnspolitisk plan, arkivplan, digitaliseringstrategi, kvalitetspolitikk og etiske retningslinjer.

Planbehov for neste periode:

- Virksomhetsplan
- Kompetansestrategi
- Kommunikasjonsstrategi
- Strategi for heltidskultur
- Ny digitaliseringstrategi i samarbeid med HIKT

3.9 Kommuneøkonomi

Omfanget på det kommunale tjenestetilbudet vil i stor grad styres av kommunens økonomiske rammebetingelser.

Sør-Odal kommune har utfordringer knyttet til kommuneøkonomien. Økonomistyring har derfor vært et prioritert område i Sør-Odal de siste årene. Økonomien vil fortsatt være anstrengt på grunn av forventet befolkningsutvikling og befolknings endring, samt utfordringer i tjenesteproduksjon og nye oppgaver. I tillegg kommer det endringer i inntektssystemet. Selv små endringer i forholdet mellom skatt og overføringer i inntektssystemet kan i fremtiden gi betydelig utslag på kommunens inntekter.

Kommunens handlefrihet

Rammetilskudd og skatt inngår i kommunens frie inntekter. dvs. de inntektene som er til overs når minstestandarder og lovpålagte oppgaver er dekket. Disse inntektene kan derfor disponeres fritt og i samsvar med de prioriteringer som gjøres av kommunestyret. Størrelsen på de frie disponible inntektene gir en antydning av kommunenes økonomiske handlefrihet.

Driftsresultat og lånegjeld

Det viktigste nøkkeltallet for regnskapsresultatet er netto driftsresultat som andel (prosent) av brutto driftsinntekter. Netto driftsresultat er hovedindikatoren for den økonomiske balansen i kommuner. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommuner har til disposisjon til avsetninger og investeringer. Gjeldsgraden viser hvor stor gjeld kommunen har målt opp mot driftsinntektene.

Målet i kommuneplanens samfunnsdel er å avsette 3 % av driftsinntektene til disposisjonsfond. Større avsetninger vil gjøre kommunen mindre sårbar i fremtiden og øke kommunens handlefrihet.

Ny kommunelov stiller krav til at kommunen vedtar økonomiske måltall og det vil derfor bli innarbeidet i økonomiplaner og budsjetter fremover, samt at det innarbeides i nye reglementer. Det er også et behov for å skape enda større kobling i kommunens plan og styringsdokumenter for å svare opp mål og tiltak i planperiodene.

Planbehov:

- Handlingsprogram med økonomiplan, årsbudsjett
- Økonomireglement
- Finansreglement
- Årsmelding

4. Vurdering av kommuneplanen

Kommuneplanen er kommunens overordnede strategidokument. Kommuneplanen består av en overordnet samfunnsdel med tilhørende kommuneplanens arealdel. Kommunens overordnede målsettinger og strategier går frem i kommuneplanens samfunnsdel. Arealdelen er juridisk bindende og viser hvordan arealressursene skal tilrettelegges for at vi skal nå målene i samfunnsdelen. Kommuneplanen skal være styrende for kommunens øvrige planverk slik at det blir en tydelig sammenheng mellom de ulike plannivåene og at man kan styre utviklingen i den retningen man ønsker.

Kommunen skal gjennom den kommunale planstrategien ta stilling til om kommuneplanen skal revideres, rulleres eller videreføres uten endringer i kommunestyreperioden.

Kommuneplanens samfunnsdel

Sør-Odal kommunens første samfunnsdel ble vedtatt i 2018, og dekker fortsatt kommunens behov, og satsningsområdene videreføres i denne perioden. Samfunnsdelen skal følges opp gjennom Handlingsprogram med økonomiplan og årsbudsjett. Kommunen har gjennom kommuneplanens samfunnsdel vedtatt følgende satsningsområder:

- Vekst i befolkning og næringsliv
- Oppvekstvilkår barn og unge
- Folkehelse

Langsiktig arealstrategi

Den kommunale planstrategi skal inneholde en langsiktig arealstrategi som blir førende for kommuneplanens samfunnsdel. Kommunen skal i arealforvaltningen ta hensyn til nasjonale- og regionale målsetninger og retningslinjer. Viktige føringer i disse er blant annet hensynet til biologisk mangfold, jordvern, forurensning, kulturminner og kulturmiljøer, universell utforming og folkehelse. Arealstrategien blir også førende for kommuneplanens arealdel som skal inneholde plankart, bestemmelser, retningslinjer og planbeskrivelse. Kommuneplanens arealdel er juridisk bindende.

Sentrumsutvikling og grendestruktur

Attraktive steder trekker ofte til seg nye innbyggere, arbeidskraft og bedrifter. Utviklingen av Skarnes sentrum som et levende og velfungerende kommunesenter er et viktig punkt i kommunens utviklingsstrategi. Det må tilrettelegges for å synliggjøre kulturmiljøet rundt Glomma og for lek og opphold i form av møteplasser og grøntarealer i sentrum. I forbindelse med utbedring av Skarnes stasjon, skal det tilrettelegges for gode og universelt utformede møteplasser/grøntområder i sentrum.

Det er behov for å sette fokus på å utvikle gjennomgående gang- og sykkelveger. Gode ferdselsmuligheter mellom sentrum og omkringliggende boligområder er viktige for å sikre gode oppvekstvilkår og trygg ferdsel. Slik tilrettelegging vil også bidra til økt trivsel og bedre folkehelse.

Boligområder

Sør-Odal kommune har hatt en jevn vekst i folketallet de siste årene, og ifølge befolkningsprognoser vil folketallet fortsette å øke frem mot 2040. Økningen i folketallet er likevel ikke tilstrekkelig til at kommunen kan kalles en vekstkommune.

Kommunen har en desentralisert grendestruktur med sju aktive grender; Galterud, Slåstad, Sander, Oppstad, Ullern, Disenå og Finnholt, samt kommunesentret Skarnes. Mønsteret for de siste 10 årene viser at den største andelen av byggeaktiviteten har vært i området rundt Skarnes.

I kommunen er det mangel på arealer til regulering i forhold til den økende etterspørselen etter byggeklare tomter. Kommunen skal ha en aktiv rolle i samarbeid med private aktører for å tilrettelegge for gode boligområder i tiden fremover for å gjøre oss attraktive for nye innbyggere.

I arbeidet med kommuneplanen er det derfor viktig at det legges til rette for varierte boområder av ulik karakter.

Kunnskapsgrunnlaget har vist at Skarnes får en stadig større andel av kommunens boliger. Vedtak om en samlet grunnskole i Skarnes og potensiale for økt utnyttning av arealene i Skarnes gjør at kommunesenteret vil få en stadig viktigere rolle i Sør-Odal. Et livskraftig kommunesenter er en forutsetning for god utvikling også i grendene. Dersom hovedveksten av boliger kommer i Skarnes, må det samtidig legges til rette for forutsigbare prosesser for de som ønsker å etablere seg i grendene. En tydeligere rollefordeling kan gjøre det lettere å koble grendene sammen med Skarnes. Det er viktig å rendyrke kvalitetene knyttet til grendene, og kvalitetene knyttet til Skarnes.

Det er avsatt områder til boligformål i grendene. Store deler av de regulerte arealene til boligformål eies i dag av private grunneiere. Kommunen tilrettelegger for utvikling av disse arealene.

Næringsområder

Sør-Odal kommune har et mangfold av små og mellomstore bedrifter, samt store landbruksressurser i form av jord- og skogbruk. Gjennom kommuneplanens samfunnsdel er det satt som mål at kommunen skal ha en årlig netto vekst på 50 arbeidsplasser – hovedsakelig i det private næringsliv.

Både offentlig sektor og privat virksomhet er viktige for kommunens næringsliv. Kommunen har gjennom kommuneplanens arealdel satt av arealer for å kunne videreutvikle næringslivet i kommunen på Stormyra/Skarnes og på Slomarka. Byregionprosjektet har identifisert Slomarka som regionens satsingsområder for

bilbasert næringsvirksomhet. Kommunen har også andre supplerende næringsområder på Tronbøl, Mangåa, Disenå og Hernesmoen. Tronbøl næringsområde er ferdig opparbeidet i 2020, med alt tilrettelagt ifht vei, vann og avløp.

I forbindelse med utbygging av ny E16 antas det at behovet for næringstomter endres. Lokalisering av nye næringsområder med avkjøringsmuligheter fra kryssområdene tilknyttet ny E16 i Skarnesområdet blir derfor en viktig oppgave i det forestående planarbeidet. Deler av næringslivet etterspør også store næringstomter. I arbeidet med kommuneplanens arealdel må det derfor også sikres at det legges til rette for attraktive næringstomter med god størrelse.

Fritidsbebyggelse

Sør-Odal kommune er en kommune med store naturressurser, og utviklingspotensialet er stort. I arbeidet med ny arealdel vil eksisterende områder for fritidsbebyggelse bli gjennomgått, og det vil bli gjort en vurdering av behovet for nye/endrede byggeområder til dette formålet.

Samferdsel

Sør-Odal ligger sentralt i Oslo-regionen. God kommunikasjon i form av ny firefelts E16 og bedre jernbanetilbud for både person- og godstrafikk er gode konkurransefortrinn i forhold til nye næringsetableringer og befolkningsvekst.

Områder for landbruk, natur og friluftsliv (LNF-områder)

Sør-Odal kommune har et totalareal på 517 km², og er en stor landbrukskommune med verdifulle jordbruks-, skog-, utmarks-, og friluftslivsarealer. Kommunen har ansvaret for å forvalte de naturgitte verdiene i tråd med nasjonale mål og rammer. Gjennom revisjonsarbeidet må det legges føringer for hvordan kommunens natur- og kulturverdier skal sikres for framtiden.

Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2019-2029 for Kongsvinger og Sør-Odal er under arbeid og legges frem til behandling høsten 2020. I arbeidet med kommuneplanens arealdel vil vi ta i bruk hensynssoner fra kommunedelplanen, og etablere en ny bevissthet rundt kulturminner og kulturarv basert på ny kunnskap.

Samfunnssikkerhet

Samfunnssikkerhet er samfunnets evne til å unngå skader og tap som følge av uønskede hendelser. Kommunen har en egen beredskapsplan for kriser, store ulykker og katastrofer.

Kommunen har utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS knyttet til samfunnssikkerhet). Viktige temaer som belyses i denne ROS-analysen er uønskede hendelser som blant annet flom, branner og eksplosjoner, sabotasje og hærverk

(terrorhandlinger), trafikkulykker, brudd på infrastruktur, epidemier og forurensning. Ved uønskede hendelser har kommunen et kriseteam til disposisjon.

Kommunens største utfordringer knyttet til samfunnssikkerhet er samferdsel og flom.

Samordnet arealbruk

Kommunen har som målsetning å redusere klimagassutslippene fra transport. En spredt arealbruk med store avstander mellom boområder, arbeidsplasser og fritidsaktiviteter øker transportbehovet. Kommunens spredte struktur virker inn på transportbehovet innad i kommunen. For å nå målene om reduserte klimagassutslipp må det i planarbeidet legges vekt på å samordne arealbruken mest mulig innenfor rammen med grendestruktur.

Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel vil bli revidert når endelig trasè for E16 foreligger fra Nye Veier.

- Boligområder: Det er avsatt områder til boligbygging i planen. Flere av områdene er ikke detaljregulert/tatt i bruk. Det vil være hensiktsmessig at disse arealene bygges ut før det legges inn nye områder. Det vil være behov for å vurdere om det skal avsettes nye områder til boligbebyggelse på Skarnes.
- Næringsarealer: det er tilrettelagte områder på Slomarka, Tronbøl, Mangåa, Disenå og Hernesmoen. Det vil videre bli aktuelt å vurdere arealbruken på «Stormyra» og i Skarneskrysset når reguleringsplanen for ny E16 er vedtatt.
- Områder for spredt bebyggelse (LNF-B): Det vil være naturlig å gjennomgå om områdene for spredt bebyggelse (LNF-B) fungerer i tråd med intensjonen om ivaretagelse av landbruksarealer og ønsket om befolkningsvekst.
- Samferdsel: Plan for ny E16 slutføres i 2021, og vil legge premissene for flere av elementene i denne strategien.
- Bestemmelser og retningslinjer: Det er behov for å rullere kommuneplanens bestemmelser og retningslinjer. Bestemmelsene og retningslinjene skal støtte kommunens saksbehandlere i behandlingen av saker.
- Samfunnssikkerhet: Endret klima fører til økt fare for ras, skred og uforutsette hendelser knyttet til økte nedbørsmengder. Det utarbeides et temakart som viser tilgjengelige informasjon knyttet til samfunnssikkerhet i arealplanleggingen på det tidspunktet som arealplanen rulleres.

Satsningsområder 2020-2023

Med bakgrunn i kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 og drøftinger av muligheter og utfordringer i dette dokumentet, samt politiske signaler foreslås følgende satsningsområder videreført i planperioden:

Vekst i befolkning og i næringslivet

Oppvekst barn og unge

Folkehelse

Klima og miljø

Prioriterte planer for Sør-Odal kommune

Område	Plan/Strategi	År (oppstart/avslutning)
Samfunnsutvikling	kommunedelplan E16 Kongsvinger - E6.	2020-2022
Samfunnsutvikling	Rullering kommuneplanens arealdel	2022
Samfunnsutvikling	Reguleringsplaner for bo- og næringsområder	Løpende behandling
Samfunnsutvikling	ROS-analyse (overordnet)	2021-2022
Samfunnsutvikling	ROS-analyse brannvesen	2022
Samfunnsutvikling	Beredskapsplan	jevnlig oppdatering
Samfunnsutvikling	Hovedplan for vann og avløp	jevnlig oppdatering
Samfunnsutvikling	Strategi for sanering av private avløpsanlegg	2021
Samfunnsutvikling	Strategisk landbruksplan	2021
Samfunnsutvikling	Miljø- og klimastrategi for Kongsvingerregionen 2018- 2030, utarbeide lokal handlingsplan.	2021
Samfunnsutvikling	Oversikt over Sør-Odal kommunens ubebygde arealer	2021
Samfunnsutvikling	Strategi for reservevann og framtidig vannforsyning	2021
Samfunnsutvikling	Hovedplan for vann og avløp	jevnlig oppdatering
Samfunnsutvikling	Plan for friluftslivets ferdselsårer	2021
Helse og mestring	Rullering av smittevernplan	Årlig
Helse og mestring	Temaplan for legetjenester	2021
Helse og mestring	Strategi og handlingsplan for kompetanse	2021
Helse og mestring	Strategi og handlingsplan for de 8 løft i miljøarbeidertjenesten	2021
Helse og mestring	Strategi og handlingsplan fo Leve hele livet: mestring i hjemmebasert omsorg	2022-2023
Helse og mestring	Strategi og handlingsplan Leve hele livet: Fremtidens heldøgns omsorg	2022-2023
Barn og unge	Handlingsplan for kompetanseutvikling.	2021
Barn og unge	Handlingsplan for digital strategi og innovasjon	2022
Barn og unge	Strategi for allmenn kultur	2022

Innovasjon og samskaping	Handlingsplan for idrett og fysisk aktivitet 2017-2020 (rullering)	2021
Innovasjon og samskaping	Virksomhetsplan	2021/22
Innovasjon og samskaping	Kompetansestrategi	2021
Innovasjon og samskaping	Kommunikasjonsstrategi	2021
Innovasjon og samskaping	Strategi for heltidskultur	2021
Innovasjon og samskaping	Ny digitaliseringstrategi i samarbeid med HIKT	2021 – avhengig av HIKT samarbeidet
Innovasjon og samskaping	Virksomhetsplan	2021/22

Sør-Odal kommune

Øgardsvegen 2

2100 Skarnes

Tlf: 62 96 80 00

<http://www.sor-odal.kommune.no/>